

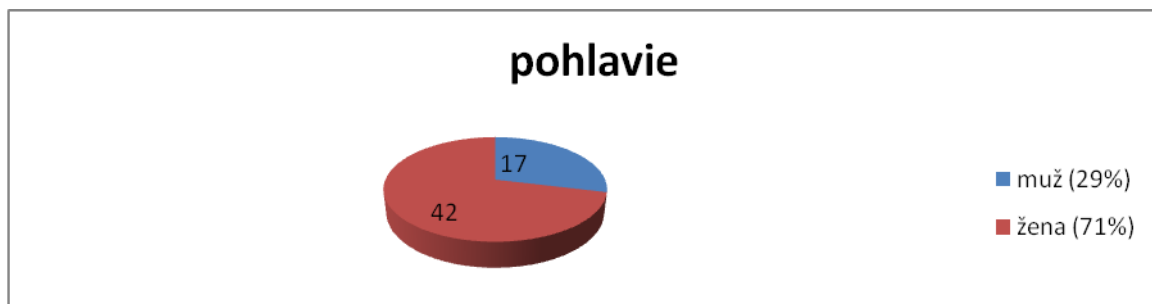
Projekt : „Tebe to zaberie iba chvíľu, ale prírode mnoho rokov.“

V rámci projektu : „Tebe to zaberie iba chvíľu, ale prírode mnoho rokov“ získala obec Lovinobaňa z Nadačného fondu Slovenskej sporiteľne v Nadácii Pontis 4 780,- euro. Z týchto finančných prostriedkov boli do našej obce zakúpené kalendáriky s informáciami o separácii odpadu , vrecia na separovaný zber pre každú domácnosť v obci, drvič konárov , 3 ks kontajnerov na separovaný zber a tiež boli zakúpené smetné koše 10 ks. Vďaka projektu bola vypracovaná nasledovná analýza a tiež obec vyčistila nelegálne skládky v okolí obce.

Vyhodnotenie dotazníkov

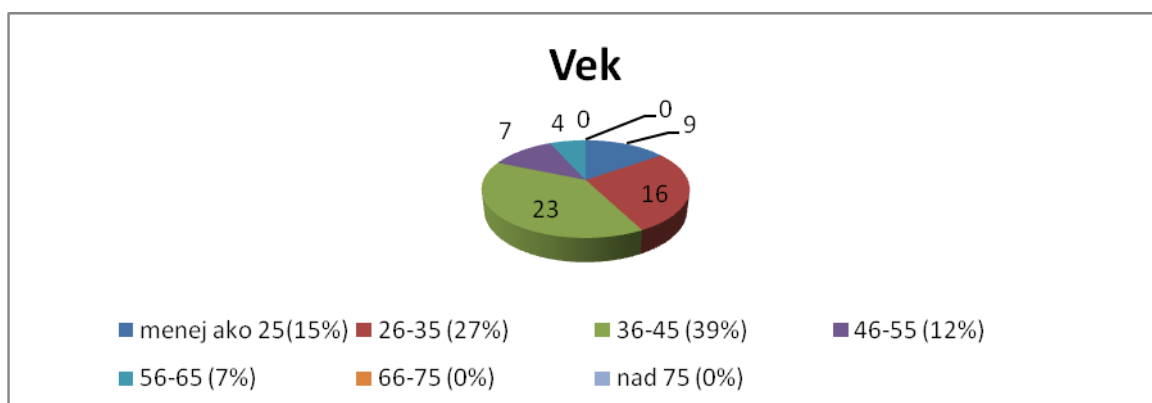
Predložený dotazník mal za úlohu zmapovať postoj rodičov k recyklácii odpadu a upriamiť pozornosť na problematiku komunálneho odpadu. Deťom II. stupňa s trvalým pobytom v obci Lovinobaňa a Uderiná bolo rozdáných 120 dotazníkov. Z toho sa späť vrátilo 59 dotazníkov.

Dotazník vyplnilo 17 mužov a 42 žien.

1. Vek

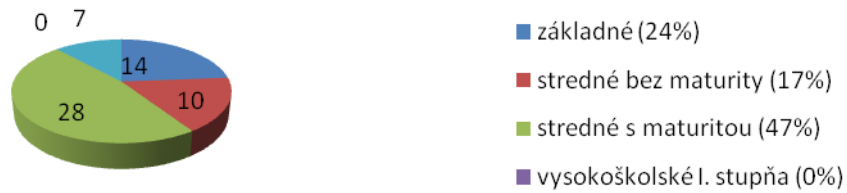
Najviac respondentov – 23 ľudí (39%) bolo vo veku 36-45 rokov. Ďalšie silné zastúpenie mali 26-35 rokov-16 osôb (27%) a menej ako 25 rokov- 9 osôb(15%). Najmenší podiel tvorili 46-55 roční- 7 osôb (12%) a 56-65 roční-4 ľudia(7 %). Osoby nad 66 rokov sa prieskumu nezúčastnili.-0

2. Vzdelanie

Až 47% opýtaných-28 osôb malo ukončené stredné vzdelanie s maturitou. Ďalšie veľké zastúpenie mali respondenti so základným vzdelaním -14 osôb (24%) a stredné vzdelanie bez maturity- 10 osôb (17%). Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa malo 7 osôb (12%). Vysokoškolské vzdelanie I.stupňa nemal nikto (0%).

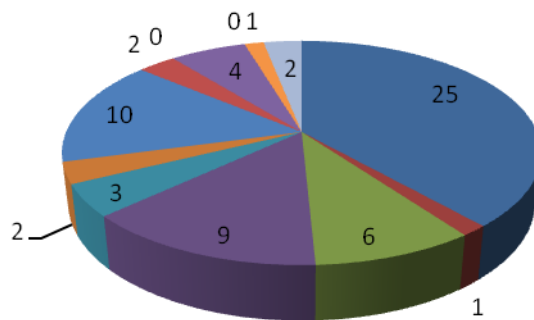
Vzdelanie

3. Povolanie/ sociálne postavenie(respondenti mohli uviesť všetky odpovede, ktoré sa ich týkali)

Až 25 osôb (38%) bolo zamestnaných, veľkú časť (15 %) 10 osôb tvorili študenti nakoľko žiaci 9 ročníka vyplňali dotazník sami. Občanov v hmotnej núdzi bolo medzi opýtanými 9 osôb(14%). Ďalšiu skupinu tvoria nezamestnaní- 6 osôb (9%), 4 osoby opatrojú člena rodiny (6%). Rovnako majú zastúpenie opatrovatel'ka v zahraničí a matky na materskej dovolenke (3%).2% zastúpenie majú členovia v nepriaznivej soc. situácii a podnikatelia. Osamelý rodič ani občan vo výkone trestu sa vyplňania dotazníka nezúčastnil.

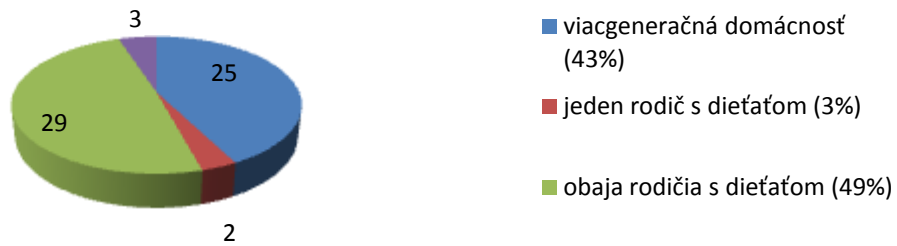
Povolanie/ sociálne postavenie

3. Zloženie domácnosti

Najviac bola zastúpená domácnosť obaja rodičia s dieťaťom -29 osôb (49%) a viacgeneračná domácnosť 25 osôb (43%). Najmenej bol jednotlivec -3 osoby (5%) ako aj jeden rodič s dieťaťom- 2 osoby (3%)

zloženie domácnosti

5. Ako dlho žijete v obci

Najviac opýtaných žije v obci viac ako 30 rokov -22 osôb(38%). Ďalšia početná skupina žije v obci 11-20 rokov- 19 osôb (32%). 2-10 rokov a 21-30 rokov je zastúpená rovnomerne –po 9 osôb 15%. Skupina menej ako dva roky nebola zastúpená vôbec (0%)

Ako dlho žijete v obci

6. Koľko máte doma smetných košov?

Najviac opýtaných odpovedalo, že majú doma dva koše- 22 osôb (39%). 18 opýtaných odpovedalo, že majú doma tri smetné koše 31% a tesne za nimi sa umiestnili domácnosti s jedným košom – 16 osôb (28%). Len jedna domácnosť mala štyri a viac košov (2%).

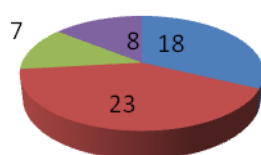
Koľko máte doma smetných košov

7. Za koľko dní je Váš kôš plný?

Až 41% opýtaných uviedlo -23 osôb, že ich kôš je plný za 3-4 dni. 32 % - 18 osôb uviedlo , že majú kôš plný za 1-2 dni. Za viac ako týždeň naplnia kôš u 8 respondentov (14%) a za 5-6 dní uviedlo 7 respondentov (13%).

Za koľko dní je Váš smetný kôš plný

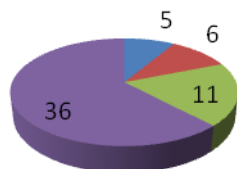

- za 1-2 dni (32%)
- za 3-4 dni (41%)
- za 5-6 dní (13%)
- za viac ako týždeň (14%)

8. Za koľko dní je Vaša nádoba na odpad pred domom plná?

36 opýtaných (62%) uviedlo odpoveď za viac ako týždeň. Za 5-6 dní naplní svoju kuka nádobu 19% opýtaných -11 osôb. Za 3-4 dni 10% -6 osôb a za 1-2 dni 5 osôb (9%).

Za koľko dní je Vaša nádoba na odpad pred domom plná

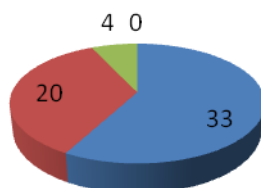

- za 1-2 dni (9%)
- za 3-4 dni (10%)
- za 5-6 dní (19%)
- za týždeň a viac (62%)

9. Koľko máte pred domom nádob na odpad?

Najčastejšou odpoveďou na uvedenú otázku bolo, že majú jednu nádobu- 33 osôb (58%). Druhou najčastejšou odpoveďou boli dve nádoby -20 osôb(35%). 3 a viac nádob majú 4 osoby (7%). Bez nádoby nebol nikto z opýtaných(0%).

Koľko máte pred domom nádob na odpad

- 1(58%)
- 2 (35%)
- 3 a viac (7%)
- ani jednu (0%)

10. Vyložili ste smetiárom odpad mimo tejto nádoby v priebehu posledných troch mesiacov?

41% opýtaných sa vyjadrilo, že nevyložili v priebehu posledných troch mesiacov odpad mimo kuka nádoby-24 osôb. Až 38% opýtaných sa však vyjadrilo, že vykladajú občas smeti, lebo kuka nádoba im nestačí. 21% opýtaných uviedlo, že vykladajú odpad mimo kuka nádoby pravidelne. Nikto z opýtaných sa nevyjadril, že by nikdy neboli vyložili odpad mimo nádoby.

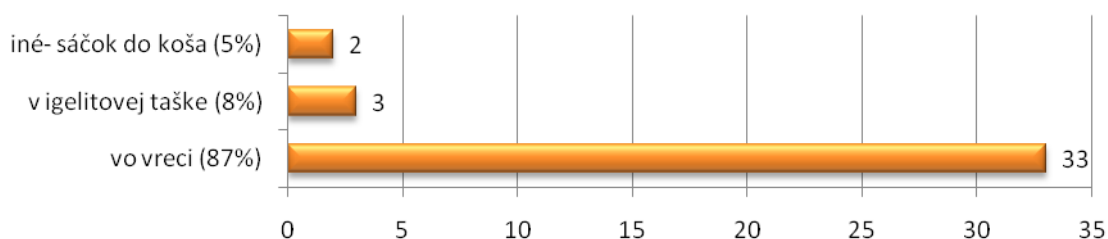
Vyložili ste smetiárom odpad mimo tejto nádoby v priebehu posledných troch mesiacov

11. Ak ste odpovedali áno v akej forme to bolo?

Vo vreci uviedlo 33 opýtaných (87%), v igelitovej taške 3 respondenti (8%) a sáčok do koša uviedli 2 respondenti (5%).

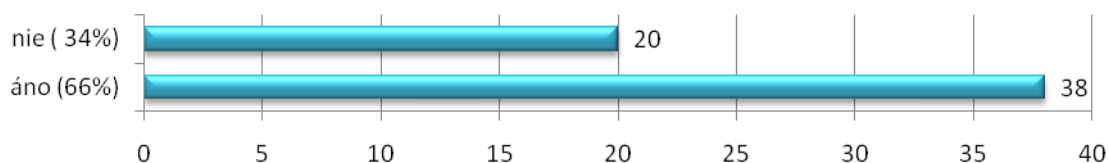
Ak ste odpovedali áno v akej forme to bolo

12. Vykladáte nádobu na odpad smetiárom aj keď nie je plná?

Väčšina respondentov uviedla, že vykladajú kuka nádobu na odpad aj keď nie je plná (66%). Nie odpovedalo 34% opýtaných.

Vykladáte nádobu na odpad smetiárom aj keď nie je plná?

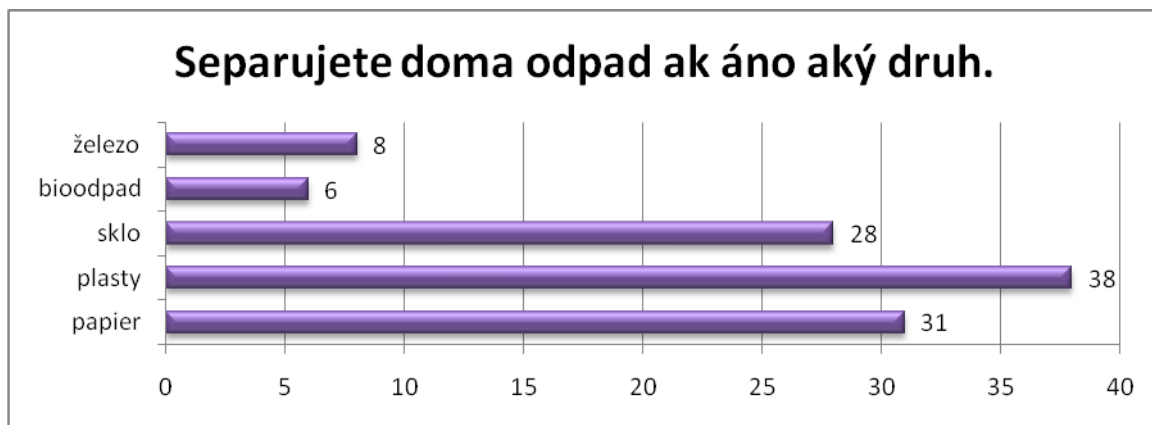

13. Viete koľko € platí Vaša rodina za odvoz odpadu ročne?

Najviac respondentov odpovedalo správne 18,- euro – 32 osôb (64%). Ďalší 8 respondentov (16%) nevedeli určiť sumu za odvoz odpadu. Sumu 10,- euro uviedli 3 osoby (6%). Ďalšie uvádzané sumy boli 19,- euro, 15,- euro, 12,50 euro, 5,- euro či 14,40.

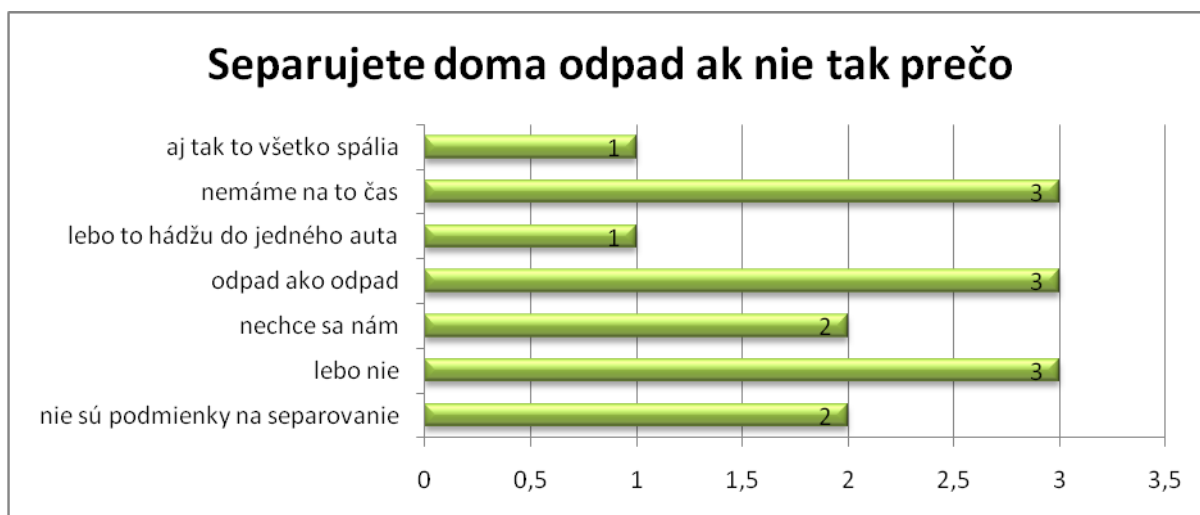
14. a) Separujete doma odpad ak áno aký druh.

Najviac ľudia separujú plasty- 38 osôb, druhé v poradí je papier 31 osôb, tretie skončilo sklo -28 osôb, železo separuje 8 osôb a bioodpad -6 osôb.

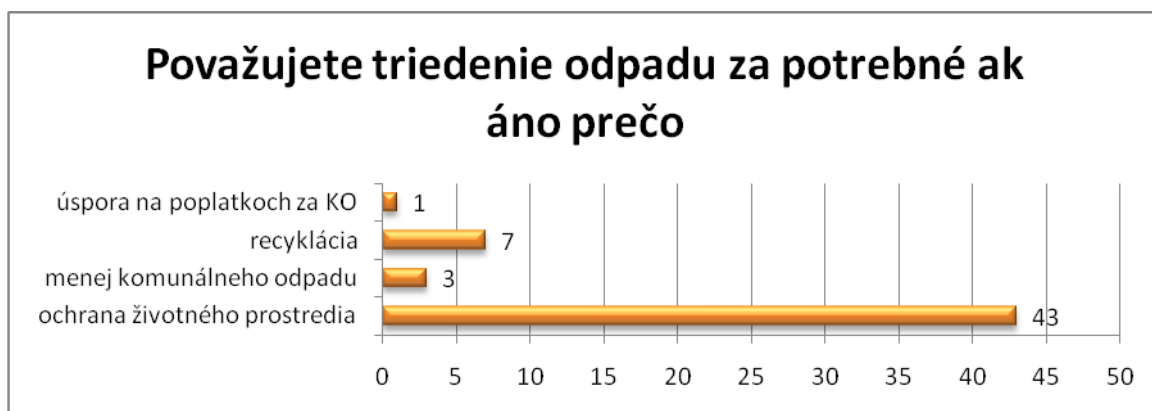
14. b) Separujete doma odpad ak nie prečo

Na otázku prečo doma neseparujú odpad boli najčastejšie uvádzané argumenty : lebo nie, odpad ako odpad, nemáme na to čas. Ďalej nasledujú nie sú podmienky na separovanie a nechce sa nám ,aj tak to všetko spália , lebo to hádzu do jedného auta .

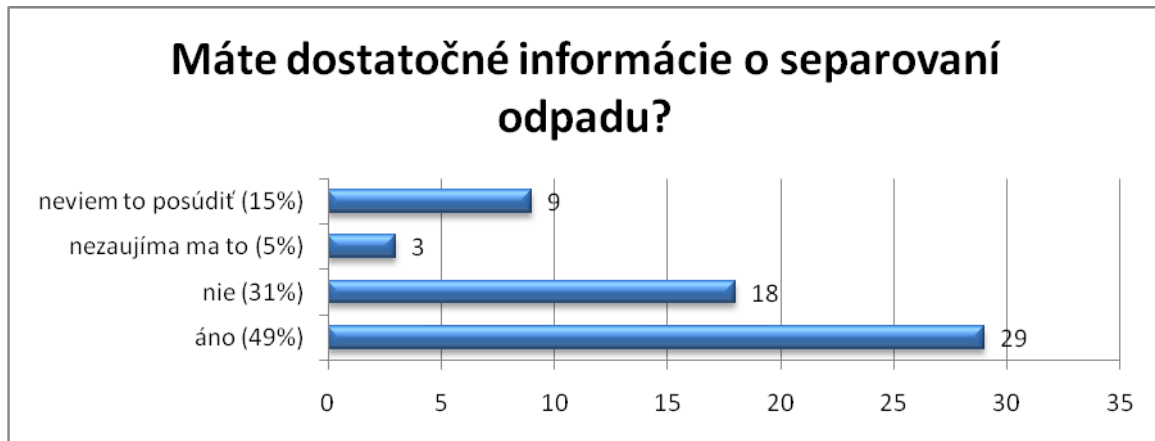
15. a) Považujete triedenie odpadu za potrebné ak áno prečo?

V dotazníkoch boli uvádzané nasledovné odpovede: - 43 opýtaných odpovedalo, že kvôli životnému prostrediu, 7 osôb uviedlo recykláciu materiálu, 3 osoby - menej komunálneho odpadu a len jedna osoba uviedla úsporu na poplatkoch za KO.

16. Máte dostatočné informácie o separovaní odpadu?

Najviac odpovedí bolo áno -29 osôb (49%) . 18 osôb(31%)uviedlo , že nemajú dostatočné informácie . Nevie to posúdiť 9 osôb (15%) a nezaujíma to 3 osoby (5%).

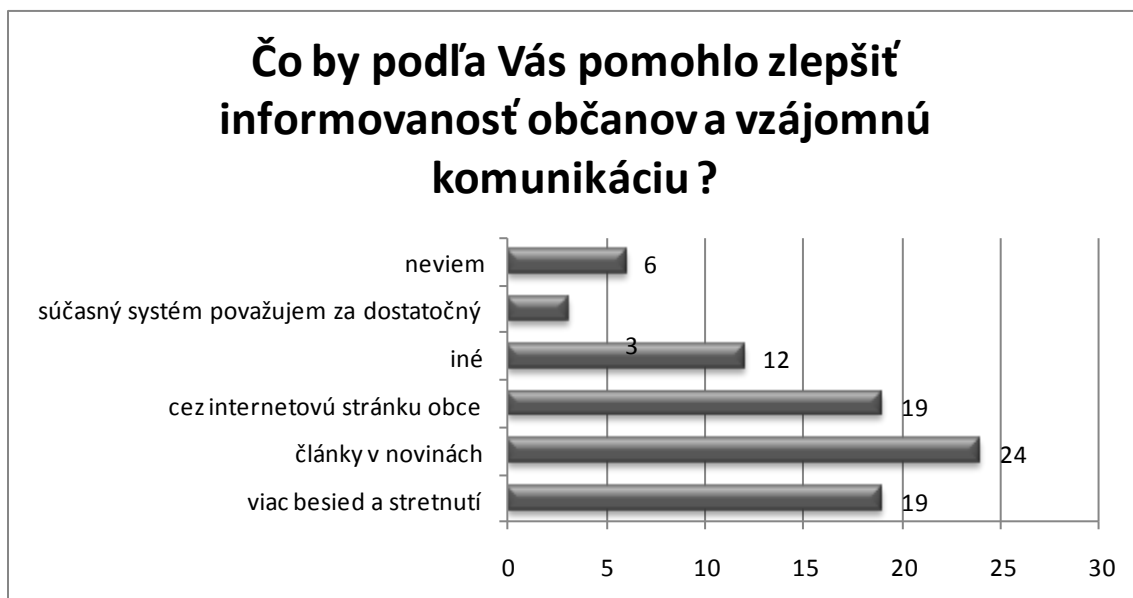
17. V čom vidíte , podľa Vás, problémy v poskytovaní služieb v obci?

Na túto otázku veľa opýtaných neodpovedalo vôbec prípadne že nevidia žiadny problém. Medzi najčastejšie problémy tu boli uvádzané nasledovné odpovede:

- Treba viac nádob na triedený odpad, chýbajú veľkokapacitné kontajnery na veľkoobjemový odpad ako aj kontajnery na bioodpad, v obci nie je dostatok smetných košov. To podľa nich spôsobuje početné čierne skládky ako aj vypaľovanie škodlivého odpadu. Občanom tiež vadia vysoké poplatky za smeti v porovnaní s inými dedinami ako aj to, že ľudia, ktorí separujú nemajú žiadnu výhodu.
- Veľa občanov sa vyjadrilo, že im vadí zlý stav chodníkov , dedina nemá centrum obce , chýba im priestor pre deti - v obci je veľa krčiem ale cukráreň ani jedna .
- Zlá komunikácia medzi občanmi a zastupiteľstvom, viac vychádzať v ústrety požiadavkám obyvateľov , nezamestnanosť , viac záujmu o rómov, napomenutie majiteľov v strede obce, aby sa viac starali o pozemky a budovy, nezaujímajú občanov o fungovanie obce sú ďalšie z odpovedí, ktoré prišli.

18. Čo by podľa Vás pomohlo zlepšiť informovanosť občanov a vzájomnú komunikáciu?

Najviac opýtaných až 24 osôb by uvítalo články v novinách. Viac besied a stretnutí ako aj informácie na internetovej stránke by chcelo zhodne 19 osôb. Iné uviedlo 12 osôb , šesť osôb nevedelo odpovedať a trom občanom sa zdá byť súčasný stav dostatočný.

19. Čo je podľa Vášho názoru najväčším problémom obce v starostlivosti o vzhľad obce?

Na túto otázku odpovedalo najviac až 29 občanov, že najväčším problémom obce je nedostatok kontajnerov na separovaný zber. Druhý najväčší problém vidia v nedostatku odpadkových košov v obci- 18 respondentov. Zhodne 14 občania uviedli vandalizmus, ulice nie sú dostatočne čisté a neporiadok v okolí kontajnerov a košov. 10 občania zasa uviedli ako problém starostlivosť o pamiatky a budovy, hluk v okolí môjho bydliska a nedostatočnú údržbu zelene. Odpadky nie sú dostatočne často vyvážené si myslí 9 občanov, čistota ovzdušia vadí 2 občanom a že naša obec nie je znečistená si myslí 1 občan. Pod názvom iné občania uviedli chodníky a cesty, škaredé centrum obce, vypaľovanie škodlivého odpadu, čierne skládky v okolí obce.

20. Podnety, postrehy, prípadné námety na spoluprácu v oblasti separácie odpadu.

Na túto otázku boli najviac v dotazníku uvádzané nasledujúce odpovede.

– Je potrebné mať v dedine viac kontajnerov na triedený odpad, veľkoobjemový odpad ako aj na bioodpad, zakúpiť smetné koše v celej dedine aby nevznikal neporiadok a čierne skládky, dávať občanom vrecia na separovaný zber zadarmo tak, ako je to v iných obciach, či zvýhodnenie občanov separujúcich odpad ako aj viac informovať o potrebe triedenia.

Ďalšie postrehy boli: viac zelene v obci a miesto pre mladých, treba zísť niekde kde separovaný zber riadne funguje a podučiť sa, pokúšať sa o zriadenie zberného dvora, zmeniť dodávateľskú firmu, znížiť poplatok, nejaké páky na neprispôsobivých občanov, výchova od malých detí, triedička na odpad- plastov.

Analýza súčasného stavu separácie odpadu

Cieľom analýzy je predovšetkým zefektívnenie systému zberu a zhodnocovania komunálneho odpadu v oblasti ekonomickej, v oblasti zvýšenia vyseparovaných zložiek komunálnych odpadov, pričom dôležitým predpokladom je zavedenie vhodného finančného modelu.

Je nutné zaviesť taký systém zberu odpadov , ktorý by bol pre ľudí maximálne pohodlný a zároveň pre obec ekonomicky únosný.

SWOT analýza súčasného stavu

Definuje vnútorné(silné a slabé stránky) a vonkajšie (príležitosti a ohrozenia) rozvojové faktory. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S-W a O-T. Na základe tejto analýzy možno presne definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by využiteľovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti , ktoré budú predmetom rozvojovej stratégie.

Rozvojové faktory môžu mať pozitívny charakter- silné stránky, príležitosti resp. negatívny charakter – slabé stránky, ohrozenia.

Silné stránky - S	Slabé stránky-W
- Zabezpečený systém zberu nebezpečného odpadu	- Chýbajúce služby v oblasti separácie
- Zberové akcie- elektroodpad, baterie	- Nelegálne skládky bez znalosti ich zloženia, nedisciplinovanosť občanov
- Zabezpečený systém veľkoobjemového odpadu	- Nízka informovanosť o zbere a separácii
- Zberné suroviny v obci	- Nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi
	- Nie je jasná cesta odpadu z dediny
	- Slabá kontrola – žiadna kontrola
	- Nárast množstva vyvázaných odpadov, ceny za odvoz rastú tiež
	- Vysoký počet neplatičov za KO
	- Nedostatočný počet kontajnerov na separovaný zber
	- Nedostatočný počet košov v obci
	- Vysoký poplatok za kom. odpad, nemotivujúce neoplatí sa separovať
Príležitosti	Ohrozenia
Zhodnotenie KO separovaním	Nízka úroveň environment. povedomia obyvateľov
Zvýšenie informovanosti obyvateľov	Malý záujem o znižovanie KO u obyvateľov
Možnosti využívania fondov a grantov	Neprehľadná a chaotická legislatíva
Zefektívnenie zberu KO	Nadradenosť iných záujmov nad záujem o ŽP
Zavedenie finančnej motivácie pri separácii	Nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi
Podpora štátu z ENVIROFONDU, ENVI-PAK	Rozpor medzi požadovanými investíciami a rozpočtom
Zníženie poplatku za KO v prípade , že sa separuje	Náklady sú raz tak väčšie ako príjmy
Využitie spolupráce pri kompostovaní odpadu s firmami	Vysoké náklady na ďalší rozvoj separácie, ekonomická nestabilita
	Problematická vytrvalosť občanov separovať odpad

Na základe SWOT analýzy sa dá povedať, že silnou stránkou obce je dostatočný rozsah zbieraných vyseparovateľných komodít. Medzi najdôležitejšie slabé stránky súčasného systému je slabá motivácia ľudí pre separáciu odpadu, nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi čo spôsobuje najmä nedostatočný počet kontajnerov a nádob. Z dôvodu slabej separácie následne vznikajú vysoké poplatky za komunálny odpad a tým aj vysoký počet neplatičov. Príležitosťou je možnosť obce zapojiť sa do projektov Envirofondu prípadne ďalších grantov s cieľom zabezpečiť optimálne množstvo nádob na separovaný zber prípadne materiálne zabezpečenie pre zavedenie množstevného zberu a tým zvýšenie separovania odpadu u ľudí a zníženie množstva komunálneho odpadu ako aj poplatkov za KO. Medzi ohrozenia patrí najmä nízka úroveň environmentálneho povedomia

obyvateľov a tým veľké riziko vzniku nelegálnych skládok. Ďalším veľkým ohrozením sú vysoké náklady na ďalší rozvoj separácie a rozpor medzi požadovanými investíciami a rozpočtom.

Technicko- enviromentálne a ekonomické ukazovatele.

Stav separovaného zberu je charakterizovaný viacerými ukazovateľmi , ktoré umožňujú porovnávať obce navzájom , presne identifikovať prípadný nedostatok miestneho systému separovaného zberu a následne obci poskytnúť možné riešenia. Medzi základné porovnávacie hodnotiace ukazovatele patria:

- množstvo vyseparovaných komodít v kg/ obyvateľa ,
- množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu v kg /obyvateľa
- porovnanie príjmov za komunálny odpad, výdavkov a nedoplatkov v €/ obyvateľa.

Obec Lovinobaňa má zavedený systém založený na paušálnom poplatku, kde každý občan bez ohľadu na to či separuje alebo nie musí zaplatiť plnú sumu poplatku.

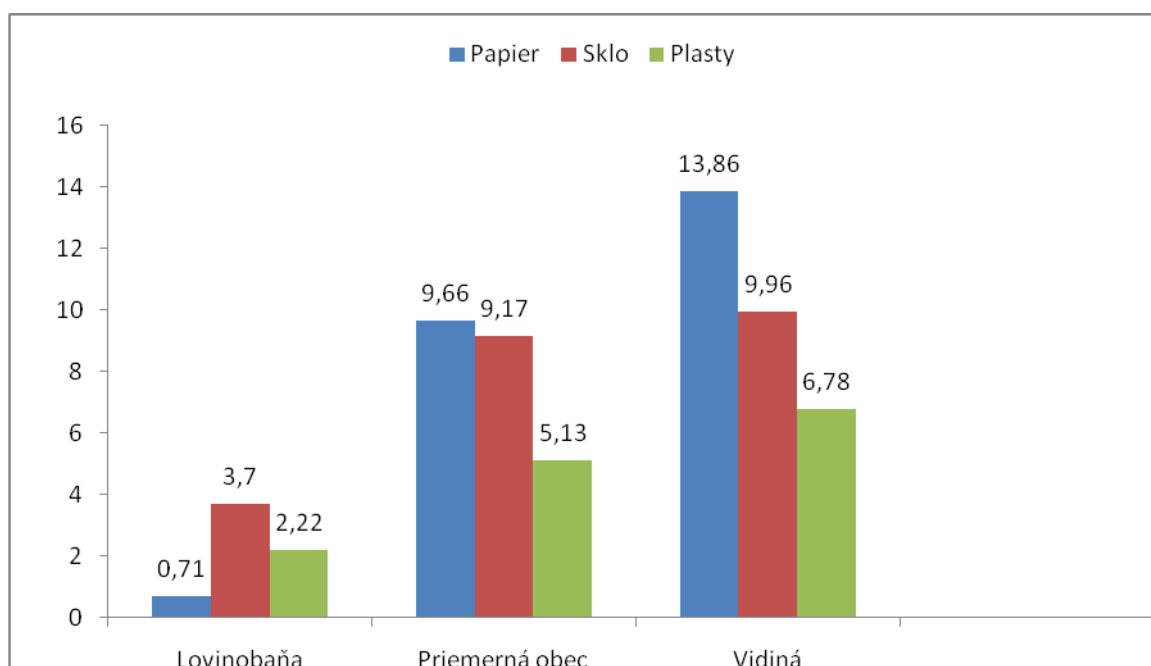
Obec Vidiná má zavedený množstevný zber KO pričom občan zaplatí len za odpad, ktorý vyprodukuje.

Ukazovateľ v kg/obyvateľ/rok	Vyseparovaná komodita papier	Vyseparovaná komodita sklo	Vyseparovaná komodita plasty	Komunálny odpad
Lovinobaňa**	0,71 kg	3,72 kg	2,22 kg	167,77 kg
Priemerná obec*	9,66 kg	9,17 kg	5,13 kg	307,66 kg
Vidiná**	13,86 kg	9,96 kg	6,78 kg	120,48 kg

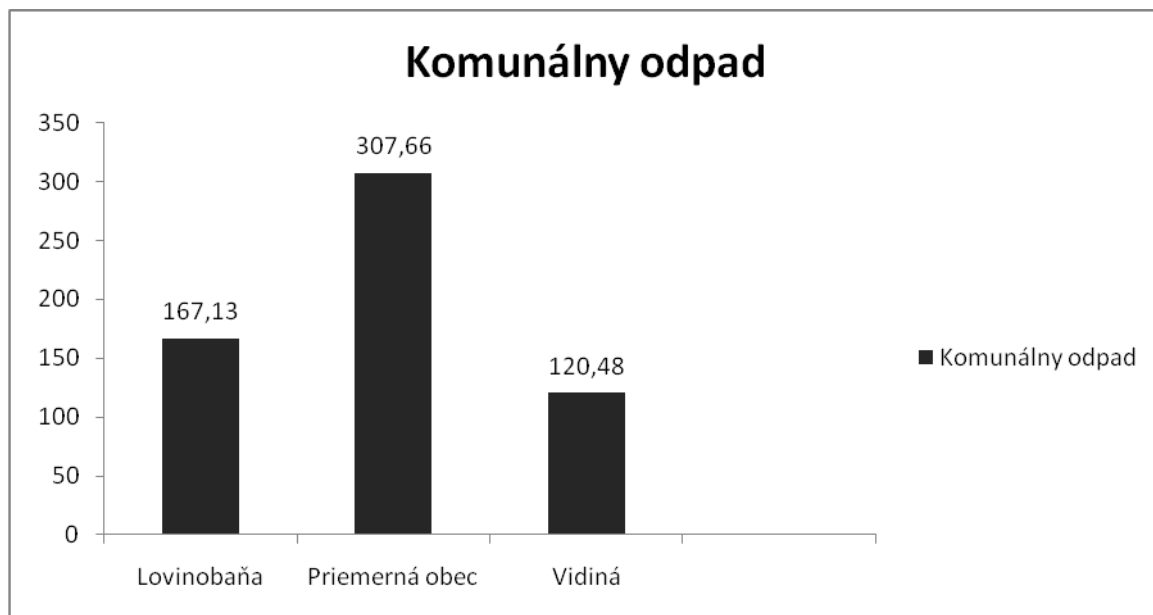
*Údaje použité zo Zborníka 2012 ENVIPAKU jedná sa o rok 2011.

**údaje použité z Hlásenia o vzniku odpadu a nakladaní s ním.

Množstvo vyseparovaných komodít v kg/ obyvateľa za rok 2012.

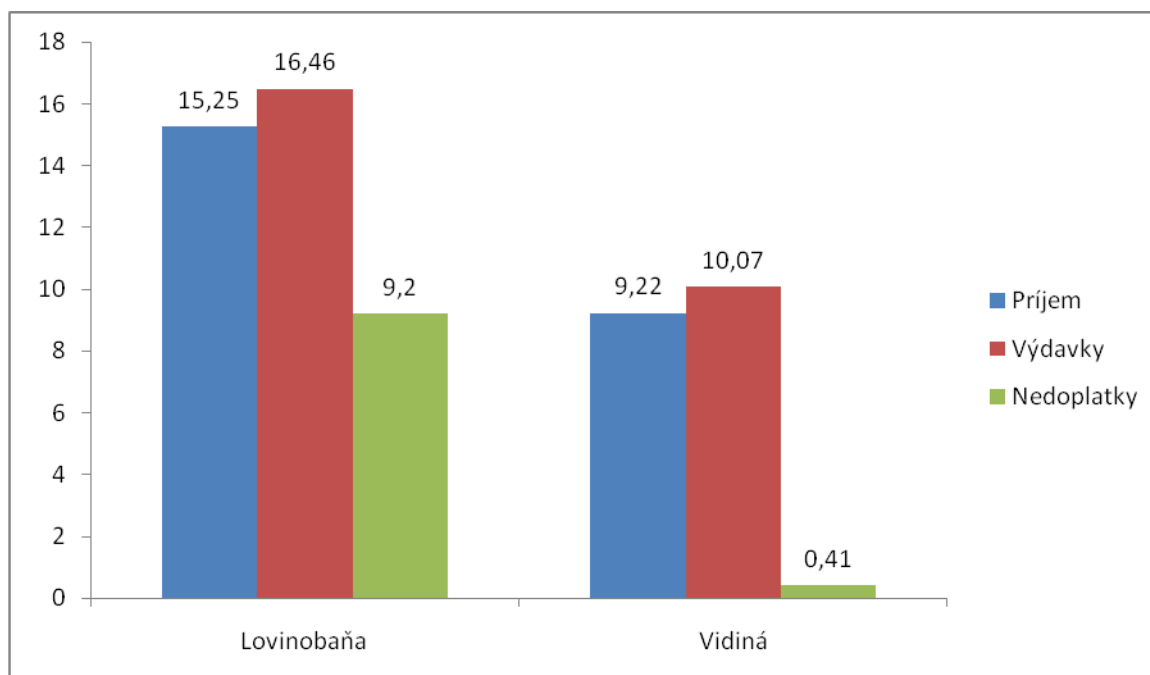

Množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu v kg/ obyvateľa za rok 2012

Ukazovateľ v €/obyvateľ/rok	Príjem za odpadové hosp.	Výdaj za odpadové hosp.	Nedoplatky za odpadové hosp.
Lovinobaňa	15,25	16,46	9,20
Vidiná	9,22	10,07	0,41

Porovnanie príjmov , výdavkov a nedoplatkov v eurách na obyvateľa za rok 2012

Uvedené grafy jasne dokazujú , že čím viac občania separujú komunálny odpad , tým sú poplatky za odvoz odpadu nižšie, nakoľko klesá množstvo vyvezeného komunálneho odpadu na skládku. Nízka úroveň separácie odpadu v našej dedine spôsobuje takmer dvojnásobné náklady na komunálny odpad v porovnaní s Vidinou. Množstevný zber viditeľne motivuje ľudí k separácii a znižuje komunálny odpad avšak v našej obci momentálne nie sú vytvorené podmienky pre jeho zavedenie. K jeho zavedeniu je potrebné rozšíriť počet zberných hniezd (sklo, papier , plasty) tak, aby bol separovaný zber pre ľudí pohodlný. Nakoľko úroveň environmentálneho povedomia v súčasnosti je veľmi nízka bolo by vysoké riziko , že zavedením množstevného zberu sa budú tvoriť ďalšie nelegálne skládky. K tomu, aby obec Lovinobaňa mohla bez problémov prejsť na množstevný zber a tým znížiť množstvo komunálneho odpadu ako aj výdavky zaň je potrebné zaviesť nasledovné opatrenia:

- Je potrebné využívať obecný rozhlas , stránku, besedy, letáky prednášky na škole a škôlke na podporu domáceho kompostovania a komunitného kompostovania ako aj separácie. Klásť veľký dôraz na neustále sa opakujúce informačno- propagačné kampane zamerané na separovaný zber ,kompostovanie, predchádzanie vzniku odpadov a ich opakované používanie, burzy šatstva atď.
- Každoročne pravidelne v čase orezávania stromov zaistiť pre ľudí bezplatné štiepkovanie konárov.
- Separáciu odpadu podporiť bezplatným poskytnutím vriec do domácnosti. Každá domácnosť dostane toľko vriec koľko potrebuje.
- Separovaný zber odpadu zaviesť do všetkých inštitúcií : obecný úrad, ZŠ, MŠ, pošta, predajne.
- Dva razy do roka v presne určený termín vyložiť veľkoobjemové kontajnery na vopred dohodnuté miesta, aby sa netvorili nelegálne skládky- bioodpad nariadiť klásť vedľa kontajnera, prípadne od ľudí zobrať ešte pred akciou.
- Zabezpečiť pre obec väčší počet kontajnerov na separovaný zber- granty, fondy, Mepos .
- Zapájať sa do rôznych súťaží, napr. ENVI-PAK kde za separáciu odpadu môže obec získavať priamy finančný príspevok na ďalšiu podporu separácie.
- Snažiť sa o získanie peňazí z Envirofonde, aby obec vedela zabezpečiť plynulý prechod z paušálneho poplatku na množstevný zber . Obec nemá dostatok zdrojov, aby to riešila z vlastného rozpočtu.

Nie je možné zabezpečiť , aby ľudia automaticky zmenili svoje postoje a návyky . Dôležitou funkciou obce je však maximálnym možným spôsobom zabezpečiť systém KO tak ,aby bolo pre ľudí separovanie výhodné, nezabralo im veľa času a priestoru. Znížením množstva komunálneho odpadu sa automaticky znížia aj výdavky na odpadové hospodárstvo nakoľko separovaný zber v našej obci je zadarmo.

Vypracovala : Ing. Marcela Sojčiaková